

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

Де.н., проф. Лоханова Н.О.

(підпис)

“ ” 20 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 6.030509 Облік і аудит
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік та контроль основних засобів на прикладі СТОВ
«Степ-Агро»

Виконавець:

Студентка 41 групи
обліково-економічного факультету
Бондарь Ольга Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Науковий керівник:

СТ. ВИКЛАДАЧ
(науковий ступінь, вчене звання)
Кубік Валентина Дмитрівна
(прізвище, ім'я, по батькові) _____/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	5
1.1 Сутність основних засобів, їх класифікація та оцінка.....	5
1.2 Організація аналітичного і синтетичного обліку та документальне оформлення руху основних засобів	12
1.3 Проблемні питання обліку руху основних засобів	15
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК СТАНУ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СТОВ «Степ-Агро»: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА.....	21
2.1. Організаційно-економічна характеристика СТОВ «Степ-Агро»	21
2.2 Організація обліку руху основних засобів на підприємстві	28
2.3 Облік зносу та порядок розрахунку амортизаційних відрахувань.....	33
2.4 Рекомендації щодо поліпшення обліку основних засобів у СТОВ «Степ-АГРО».....	40
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА	42
3.1 Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві СТОВ «Степ-АГРО»	42
3.2 Контроль основних засобів на підприємстві, його методичні аспекти та практика проведення	50
3.3 Проблеми та шляхи удосконалення обліку та контролю використання основних засобів у контексті управлінського обліку для СТОВ «Степ-АГРО».....	55
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ДЖЕРЕЛ.....	61

Додатки

ВСТУП

На сьогоднішній день, немає жодного підприємства, яке працювало б без основних засобів, які необхідні для успішного здійснення виробничо-господарської діяльності. Тому облік основних засобів є важливою невід’ємною частиною бухгалтерського обліку.

Актуальність теми. Основні засоби являють собою засоби праці, що використовуються при виробництві продукції, виконанні робіт чи наданні послуг. За допомогою основних засобів відбувається не лише сам процес праці, а здійснюється весь процес виробництва, його технологія та організація, так як вони є важливим елементом в науково-технічному прогресі. Основні засоби здебільшого складають головну частину активів підприємства. Виробничо-господарська діяльність підприємства забезпечується не тільки за рахунок використання матеріальних, трудових, фінансових ресурсів, але й за рахунок основних засобів.

В залежності від того, як правильно будуть використовуватися основні засоби, залежить ефективність всього виробництва та розмір отриманого прибутку. Ведення бухгалтерського обліку основних засобів починається з моменту надходження їх на підприємство та до моменту списання з балансу.

Інформація про основні засоби має велике значення для характеристики фінансового стану і результатів діяльності підприємства. Правильне визначення, оформлення, оцінка та облік основних засобів у фінансово-господарській діяльності відіграє важливу роль і безпосередньо впливає на результати бізнесу і ціну підприємства. Отже обрана тема є дуже актуальною.

Об’єкт і предмет дослідження. Об’єктом дослідження в дипломній роботі є Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Степ-АГРО».

Предметом є методика та методологія бухгалтерського обліку, контролю та економічного аналізу основних засобів.

Мета і задачі дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в тому, щоб дослідити стан бухгалтерського обліку, аналізу та контролю основних засобів на СТОВ «Степ-АГРО», визначити проблемні питання в даних напрямках та розробити рекомендації щодо їх вирішення та вдосконалення.

Задачами кваліфікаційної роботи є дослідження нормативно – правових актів, які визначають методику та методологію обліку, аналізу та контролю основних засобів; вивчення теоретичних основ організації обліку, аналізу та контролю основних засобів; дослідження правильності ведення обліку основних засобів на підприємстві; аналіз основних показників та коефіцієнтів використання основних засобів; формулювання напрямків вдосконалення обліку основних засобів.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є обґрунтування необхідності вдосконалення фінансового обліку основних засобів та вирішення пов'язаних із цим процесом проблем.

Для узагальнення й оцінки сучасного стану організації та ведення обліку основних засобів на підприємствах України використано методи асоціацій і аналогій; логічного аналізу; деталізації; порівняльного аналізу; системного вивчення господарських процесів; евристичний метод експертної оцінки і контрольних питань; а також загальнонаукові (спостереження, порівняння, формалізація, аналіз і синтез, індукція та дедукція) та специфічні методи дослідження. Документальне оформлення операцій з основними засобами розглянуто за допомогою системного вивчення господарських процесів.

Інформаційна база дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використовувалися нормативні матеріали, спеціальна література, монографії, наукові статті, первинні облікові документи, бухгалтерська звітність підприємства.

ВИСНОВКИ

Опрацювання наукових праць та нормативно-правових актів, які характеризують досліджувану категорію, дало змогу зрозуміти, що облік основних засобів є одним із найважливіших і складних ділянок роботи, що потребують точних і оперативних даних та знань.

В кваліфікаційній роботі здійснено дослідження економічної категорії «основні засоби», зокрема проаналізовано праці науковців, які наводять наступні критерії визнання: матеріальність (наявність матеріально-речової форми); призначення (утримуються з метою використання їх в процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг або для здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій); строк корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він більше року).

Але немає єдиного підходу до визначення терміну основні засоби, бухгалтерський облік організовується відповідно до типових класифікацій основних засобів, які призначені для встановлення єдиного їх групування в обліку.

Будь-яке виробниче підприємство створюється з метою виготовлення продукції та її реалізації. Але здійснення процесу виробництва неможливе без наявності обладнання, устаткування, будівель, без сировини, матеріалів, які в процесі обробки перетворюються на готовий продукт.

Проведений аналіз теоретичних розробок та нормативної бази з обліку основних засобів дозволяє визначити основні засоби як активи, що передбачає можливість отримання економічних вигод, і тому до складу основних засобів не потрібно включати ті об'єкти, від використання яких взагалі не очікується отримання економічних вигод.

На прикладі досліджуваного підприємства СТОВ «Степ-Агро» було проведено аналіз обліку надходження, вибуття, наявності, основних засобів, порядок, методи нарахування та обліку амортизації на підприємстві. На

даному підприємстві бухгалтерський облік ведеться на рахунку 10 «Основні засоби», які визначені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Використовується локальна база даних, що діє в системі бухгалтерського обліку, забезпечуючи виконання облікових завдань, а саме програма «1С: Бухгалтерія 7.7»

Здійснивши аналіз основних показників діяльності СТОВ «Степ-Агро» було з'ясовано, що підприємство має наростаючі економічні показники, які доводять, що є значні перспективи для подальшого розвитку на наступні декілька років.

Аналізуючи наявність основних засобів на підприємстві СТОВ «Степ-Агро» було визначено, що їх первісна вартість у 2018 році порівняно з 2017 роком збільшилась на 14674 тис. грн. і склала 139981 тис. грн..

У структурі основних засобів підприємства відбулось абсолютне зростання машин та обладнання на 6587 тис. грн. та відносне зростання на 2,6%, що є позитивним моментом, адже вони є активною частиною основних засобів, яка безпосередньо приймає участь у процесі виробництва.

Аналіз забезпеченості підприємства СТОВ «Степ-Агро» основними засобами показав, що за аналізований період відбулась тенденція до зростання забезпеченості виробничого процесу машинами та обладнанням. Це підтверджується позитивною динамікою технічної озброєності праці одного робітника.

Аналіз руху основних засобів на підприємстві СТОВ «Степ-Агро» показав, що за аналізований період темпи оновлення на кінець звітного року випереджають темпи вибуття, так як коефіцієнт оновлення склав 32,8%, а коефіцієнт вибуття – 24,9%.

Аналіз ефективності використання основних засобів показав, що на досліджуваному підприємстві, за аналізований період, фондівіддача основних виробничих засобів збільшилась у звітному році порівняно з попереднім роком з 1,067 грн. до 2,097 грн. Такі позитивні результати стали причиною збільшення, у 2018 році порівняно з 2017 роком, чистого доходу

на 73820 тис.грн. Проте фондомісткість на даному підприємстві зменшилась з 0,937 грн. у 2017 році, до 0,477 грн. у 2018 році.

Для сталого розвитку в довгостроковій перспективі потрібні структурні зміни, оновлення виробництва, в тому числі основних засобів, модернізація, впровадження енергозберігаючих технологій і пошук нових ринків збуту.

Для оцінки складу, руху та динаміки основних засобів під час проведення аналізу було використано дані Приміток до фінансової звітності форми № 5.

Внаслідок проведених досліджень з приводу стану обліку основних засобів на підприємстві, фінансового стану СТОВ «Степ-Агро», забезпеченості та використання основних засобів, було запропоновані певні рекомендації.

Доповнивнити інвентарну картку підписами членів комісії, для того, щоб скоротити форму ОЗ-1. А якщо ввести в неї ще й підписи здавача та одержувача, то при внутрішньому переміщенні об'єктів можна скоротити форму ОЗ-2.

Доповнення інвентарної картки підписами комісії з упровадження основних засобів після ремонту, реконструкції, модернізації, а також графою для відображення змін після таких операцій дає змогу скоротити форму ОЗ-3. Можна також не використовувати форму ОЗ-4, якщо доповнити її підписами ліквідаційної комісії й відобразити окремим рядком результати ліквідації об'єкта.

Приділити увагу порядку формування первинної інформації, впровадити систематичне проведення комплексного аналізу фінансового стану, застосовувати на підприємстві різні методи нарахування амортизації, розробити положення про систему внутрішнього контролю та стратегію щодо покращення фінансового стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белоусов А. Відображення в обліку результатів інвентаризації основних засобів і нематеріальних активів .Все про бухгалтерський облік. 2012. № 114.С. 21–24.
2. Бойко В.М. Бізнес: словник-довідник. Україна. 1995. 565 с.
3. Буряковский В. В.Фінанси підприємства. Навч. посібник. / За ред. Буряковского. Дніпропетровск: Пороги, 2001. 245 с.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Навч. посібник. 6-е вид., Житомир: Видавництво «Рута», 2005. 210-238 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Контроль і ревізія. Навч. посібник. ЖІТІ, 2002. 544 с.
6. Бутинець Ф. Ф. Контроль та ревізія : Навч. посібник. Житомир: Світ, 2012. 458 с.
7. Бухгалтерський облік: підручник / під ред. В. Ф. Максимової. Одеса: ОНЕУ, 2012. 670 с.
8. Власюк Г.В., Зиміна О.І. Шляхи вдосконалення основних засобів. Держава та регіони. 2008. № 4. С. 32-36.
9. Городянська Л.В. *Відтворення основних засобів на підприємствах України: теорія і практика обліку і аналізу*: монографія./ Л.В. Городянська. Київ, КНЕУ, 2008. 224 с.
10. Економічний аналіз: Навч. посібник. /За ред. Волкової Н.А Одеса: ОНЕУ, ротапринт. 2015. 310с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5717/1>. (дата звернення: 15.04.2019).
11. Жарікова О.О. Первинний облік основних засобів: удосконалення типових форм. Вісник СевНТУ. 2011. № 116. С. 55-59.
12. Зябченкова Г. В. Застосування справедливої оцінки основних засобів в обліку. Формування ринкових відносин в Україні. 2012. № 2. С. 129-133

13. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ МФУ від 30.11.99 № 291. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення 10. 04. 2019).

14. Інструкція про затвердження типових форм первинного обліку затверджена наказом Міністерства статистики України № 352 від 29.12.1995р. URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/normativno-pravovi-akti-z-pitan-kpr/nakazi/61770.html>. (дата звернення: 26.02.2019).

15. Кафка С.М., Река О.О. Особливості обліку операцій з основними засобами за МСБО 16 та П(С)БО 7: порівняльний аспект. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/5939/1/223.pdf>. (дата звернення: 05.03.2019).

16. Козел Т. В. Економічний зміст основних засобів як об'єкта обліку і контролю. Науковий вісник НЛТУ. 2013. №23. С. 292–296.

17. Кононова І. В., Бакум А. О. Особливості обліку та аудиту основних засобів згідно з міжнародними стандартами. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 6. С. 19–23.

18. Кубік В. Д. Дискусійні питання обліку основних засобів згідно Податкового кодексу України. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО: ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ РОЗВИТКУ»*. Херсон, Видавничий дім "Гельветика". 2013. С. 142-144.

19. Кубік В.Д. Побудова ефективної моделі облікової політики підприємства – запорука ефективного управління і стратегічного розвитку. *Інформаційне забезпечення управління підприємством в умовах сталого розвитку*: монографія / за ред. Н. О. Лоханової. Херсон: Грінь Д.С., 2016 С. 4-20. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7866>. (дата звернення: 12.04.2019)

20. Кубік В. Д., Мілько Л. В. Формування облікової політики підприємства з метою організації управлінського обліку. *Глобальний*

економічний простір: детермінанти розвитку. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2016 р.). Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2016. С. 121-124. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7206>. (дата звернення: 18.03.2019).

21. Кубік В. Д. Основні засоби підприємства в системі національного та міжнародного обліку: проблеми та шляхи вирішення. *Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції».* Одеса: ОНЕУ, 2014. С. 35-38. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2640>. (дата звернення: 18.03.2019).

22. Кубік В. Д. Проблеми відображення основних засобів підприємства в системі національних та міжнародних стандартів обліку. *Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції, «Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи».* Одеса, 2014. С. 136-137. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2330> (дата звернення: 10.03.2019).

23. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ МФУ № 561 від 30 вересня 2003 року. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=293623. (дата звернення: 11.02.2019).

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_014. (дата звернення 02. 04. 2019).

25. Муравицька Г. В., Кузик Н. П. Міжнародний досвід та вітчизняна практика обліку основних засобів. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси.* 2013. №10(3). С. 524–530.

26. Панасенко А.П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку. *Держава та регіони.* 2008. №3. С.407-410.

27. Педос В.І. Проблемні питання аналізу та аудиту основних засобів. Вінниця: РВВ ВНАУ, 2016. С. 11-13.
28. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>. (дата звернення 17. 03. 2019).
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000. № 92. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. (дата звернення 25. 03. 2019).
30. Приставка О. В. Документування господарських операцій у системі управління підприємством. *Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи*. Науково-учбово-методична робота з обліку та звітності в АПК: стан та перспективи. Київ. Ін-т аграр. екон., 2003. 196 с.
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» Наказ Міністерства фінансів України № 617 від 07.11.2003р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03> (дата звернення: 11.03.2019).
32. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, наказ Міністерства фінансів України від 02.09.14 р. № 879. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>. (дата звернення: 21.03.2019).
33. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV: зі змінами і доповненнями від 05.10.2017 № 2164-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення: 15.02.2019)
34. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995р. № 352 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN321.html. (дата звернення 25. 03. 2019).
35. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємств: Навчальний посібник. Київ: Видавництво «Знання», 2004. 654 с.

36. Сусиденко Ю. В., Столяр А. К. Методика та напрями удосконалення контролю основних засобів у системі управління суб'єктами господарювання. *Актуальные проблемы современной науки: тезисы докладов XXII Международной научно-практической конференции (Москва - Астана - Харьков - Вена, 28 июля 2017)*. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/conf-2017/july1/2836>. (дата звернення: 25.04.2019).

37. Сухарський В.С. Економічний словник-довідник. Т.: Богдан, 2002 . 720 с.

38. Усач Б. Контроль і ревізія. Підручник. Київ: Видавництво «Знання», 2002. 10с.

39. Черкашина Т. В., Катаржук О. М. Проблемні питання обліку та нарахування амортизації основних засобів. *Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації: тези допов. II Міжнародна студентська наук.-практ. інтернет-конф., 14 квітня 2016 р., Одеса: ОНЕУ. 2016. С. 236-238. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/5386>*. (дата звернення: 15.03.2019).

40. Юрченко Г. Г., Овсюк Н. В. Облікова концептуалізація основних засобів у національній та міжнародній практиці: теоретико-методологічні аспекти. *Сучасний стан і тенденції розвитку сучасної європейської науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2015. Том 1. С. 130–138.*

41. Якубів В. М., Шеленко Д. І., Сас Л. С. Облік основних засобів: національний та міжнародний аспекти. *Актуальні проблеми економіки. 2015. №11. С. 375-379.*

42. Яцунська О. С. Елементи облікової політики підприємства щодо об'єктів основних засобів. *Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: Одеса, 5-6 червня 2014 р. Одеса: ОНЕУ, 2014. С. 99-101. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/3873>*. (дата звернення: 12.03.2019).

43. Яцунська О. С. Методологічні аспекти обліку основних засобів на стадії надходження. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Львів, 2017. № 862. С. 313-318. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/5737>. (дата звернення: 12.03.2019).

ДОДАТКИ